

7/5217

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01- 991
Konu : Yazılı Soru Önergesi

19.11.2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM' nin 27.10.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-9042 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Jale AĞIRBAŞ' ın, 7/5217 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK
Cevabi yazı (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ' IN
7/5217 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. *Ülkemizde çöplerin ve atıkların geri dönüşüm süreci ne aşamadadır? Toplumunu bilinçlendirmesi ve geri dönüşüm sisteminin işlerlik kazanması için ne tür projeleriniz vardır?*

SORU 2. *Teknolojik ilerlemelerin yaratacağı atıklarla ilgili bürokratlar, üniversiteler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının katılacağı bir platform oluşturmak şüphesiz doğru adımlar atmak için büyük yarar sağlayacaktır. Bakanlık olarak bu tür bir çalışma ve değerlendirme sürecini organize etmeyi düşünüyor musunuz?*

CEVAP 1,2. Avrupa Birliği Müktesebatının uyumlaştırılması çalışmaları çerçevesinde; Türkiye ile Hollanda kamu kurum ve kuruluşları arasında sürdürülebilir bir ilişki kurulması ve Türk kamu sektörüne yardımcı olunması amacıyla "MATRA Katılım Öncesi Projeler Programı" ile Türkiye'ye mali ve teknik destek sağlanmaktadır. MATRA Programı kapsamında atık pil ve akümülatörlerin ve elektrik ve elektronik ekipman atıklarının yönetimi konusunda Bakanlığımızca hazırlanan "Kullanılmış Taşınabilir Pil ve Akümülatörlerin ve Elektrik ve Elektronik Ekipman Atıklarının Toplanması İçin Sistem Kurulması Projesi" Hollanda Hükümeti tarafından kabul edilerek, 2004 yılı Ocak ayında başlamış ve Aralık 2005'te sona ermiştir.

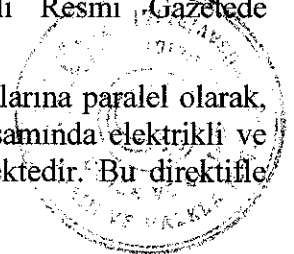
Proje, söz konusu atıklara ilişkin yönetmeliklerin hazırlanmasını ve atıkların toplanması için sistemlerin kurulmasını kapsamaktadır. Matra Projesinin devam ettiği sürede Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Matra projesinin tamamlanması sonrasında ise RoHS Direktifi, Temmuz 2006'da AB ülkelerinde yürürlüğe girmiştir. RoHS Direktifi'nin Avrupa'da ayrı bir direktif olarak yürürlüğe girmesi ve sektörden gelen görüşlerle Bakanlığımızda yapılan değerlendirmeler sonucunda ülkemizde de her iki direktifin ayrı ayrı yürürlüğe girmesi kararı alınmıştır.

Bunun yanı sıra Avrupa Birliği tarafından ülkemize sağlanan Katılım Öncesi Mali Yardım 2004 yılı programlaması kapsamında "Türkiye'de Çevre Alanında Program Geliştirme 2004" projesinin "Özel Atık Yönetimi" bileşeni TR/2004/IB/EN/01 projesi 30.11.2005 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanmış ve söz konusu proje Mayıs 2008'de tamamlanmıştır. Proje süresince Atık Katalogu (2000/532/EC), Atık Yağlar (75/439 EEC), PCB/PCT (96/59/EC), Kullanılmış Pil ve Akümülatörler (91/157/EEC, 98/101/EC) ve Ömrü Dolmuş Araçlar (2000/53/EC) direktiflerinin ülke mevzuatımıza uyumlaştırılması ve teknik kılavuzlar ile uygulama planlarının hazırlanması konuları çalışılmıştır.

SORU 3. *Kullanım ömrünü tamamlamış elektronik cihazların çevreye olan olumsuz etkilerini asgari düzeye indirmek için ne tür tedbirler almayı planlamaktadır?*

CEVAP 3. Elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasıyla ilgili çalışmalar elektrikli ve elektronik eşya üreticileri, ithalatçıları, Belediyeler Birliği, ilgili odalar, akademik çevreler ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapılarak devam etmiş ve koordineli olarak yürütülen çalışmalar sonrasında taslak yönetmelik nihai hale getirilmiştir. Yönetmelik 30.05.2008 tarihli ve 26891 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, 30.05.2009 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Diğer taraftan Bakanlık içerisinde yürütülen Yönetmelik çalışmalarına paralel olarak, 2002/96/EC (Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar) sayılı Direktif kapsamında elektrikli ve elektronik atıklarla ilgili taslak yönetmelik çalışmaları da devam etmektedir. Bu direktifle

ilgili yönetmelik çalışmalarının, 2008 yılsonu itibariyle tamamlanarak, yayımlanması hedeflenmektedir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalarla (AEEE) ilgili olarak bu sektörde faaliyet gösteren geri dönüşüm firmalarının kayıt altına alınması için Bakanlığımızca bu firmalara uygunluk yazısı verilmektedir. Bakanlığımızdan uygunluk yazısı almış olan firmalar Bakanlığımızın web sitesinde yayımlanmıştır.(www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr) Bu firmalar, toplanan AEEE'leri elle/mekanik olarak parçalara ayırmaktadırlar Ayrılan parçalar demir, bakır, alüminyum, krom, pirinç, plastik, karton, tahta, elektronik devre, elektronik parça, elektrikli malzemeler vb. olarak ayrıştırılmaktadır. Yurt içinde kullanım olanağı olmayan elektronik devre, elektronik parça, elektrikli malzemeleri ile plastik, değerlendirilmek üzere yurtdışına (Belçika, Almanya ve Fransa gibi) ihraç edilmektedir. Ayrıca yine AEEE'lerle ilgili olarak Bakanlığımızca yürütülen UNEP/MAP Projesi kapsamında Türkiye'de 2015 yılına kadar oluşabilecek AEEE miktarlarına ilişkin projeksiyon çalışmaları yapılmaktadır.

SORU 4. *Enerjisi bitmiş pillerin geri dönüşüm sürecine yönelik yapılan ulusal ve yerel çalışmalar nelerdir?*

CEVAP 4. Piyasaya sürülen pil ve akümülatörlerin atık haline döndükten sonra toplanması ve geri kazanılmasına yönelik kanuni altyapımız oluşturulmuş ve buna ilişkin olarak; Avrupa Birliği direktifleri ile uyumlu olarak hazırlanan Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği 2005 yılında yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelikle atık pil ve akümülatörlerin kaynağa ayrı toplanması, taşınması ve geri kazanılması hedeflenmiştir. Atık pil ve akümülatörlerin kullanıldıktan sonra çöpe atılmaması, insan ve çevre sağlığına zarar vermeden geri dönüşümünün sağlanması ve bu konuyla ilgili tüketicinin bilgilendirilmesi amacıyla pil ve akümülatörlerin Avrupa Birliği'nin 93/86/EC sayılı Direktifi normlarına uygun işaretlenmesi ve etiketlenmesi zorunluluğu yine söz konusu yönetmelik ile sağlanmıştır.

Ülkemizde piyasaya sürülen piller genel olarak çinko karbon, alkali mangan, çinko hava, cıva oksit, gümüş oksit, lityum, nikel kadmiyum, nikel metal hidrat, lityum iyon, lityum polimer ve kurşun asit olarak sınıflandırılabilir. Piyasaya sürülen pillerin yaklaşık %4'ü Ni-Cd pil, %3'ü cep telefonlarında kullanılan Li-İyon pil ve %1'i ise Ni-Mh pillerdir. Bu üç pil türü de geri kazanım anlamında ekonomik değere sahip metal ihtiva etmektedirler. Ülkemizde bu tür pillerin geri kazanımı yapılamamakta olup, endüstride kullanılan Ni-Cd ve Ni-Mh piller ile cep telefonlarında kullanılan Li-İon piller kaynağa ayrı toplanmakta ve geri kazanım amacıyla yurtdışına gönderilmektedir.

2006 yılında yaklaşık 52 ton, 2007 yılında ise yaklaşık 41 ton Ni-Cd, Li-İon ve Ni-Mh pil geri kazanılmak üzere Belçika ve Fransa'da bulunan pil geri kazanım tesislerine gönderilmiştir. Lityum iyon pillerin geri kazanımı sonucu özellikle kobalt ve demir, Nikel kadmiyum pillerin geri kazanımı sonucu kadmiyum veya ferronikel, nikel metal hidrat pillerin geri kazanım sonucunda ise nikel ve demir elde edilmektedir. Pillerin bertarafı konusunda, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Kemerburgaz Katı Atık Depolama sahasında 4 adet depo, İzmir Büyükşehir Belediyesinin Harmandalı düzenli depolama sahasında ise 1 adet atık pil bertaraf deposu bulunmaktadır. Bununla birlikte atık pillerin geri kazanımı sağlamak üzere Kocaeli ve İzmir'de iki adet ayrıştırma tesisi bulunmaktadır. Genel toplam verileri ise; 2006 yılında yaklaşık 200 ton atık pil toplanmış ve bertaraf edilmiştir. 2007 yılında toplanan ve bertarafa gönderilen atık pil miktarı yaklaşık 234 tondur. 2008 yılı ilk yarısında toplanan atık pil miktarı ise 100 tondur.